UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Liber I. De dolore cordis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-78172

Visual Library

METHODI EXPEDITÆ CONFESSIONIS, LIBRI QUATUOR.

INTENTIO, ET DIVISIO OPERIS.

CONFESSIONIS Sacramentalis præceptum arduum ſanè eſt, atque difficultatibus per ſe obſitum: verùm additis tot Recentiorum DD. animadverſionibus, moleſtiarum, ac perplexitatum acceſſio tanta facta eſt, ut nonnullos terreat magis, quam us par eſt, invitet, alliciátque. At enim vero nequaquam ſub tantis, talibuſque ſpinarum aculeis, quot qualeſque acutiora Theologorum ingenia; vel extra diſcretionis menſuram timoratorum conſcientiæ reperere, tam neceſſarium, quotidianum, utile, naturæque humanæ fragilitati, ut fas erat, accommodatum: Dominus noſter ac benigniſſimus Eccleſiæ Parens conſtituiſſe credendus eſt. In gratiam ergo Confeſſariorum, ac Pœnitentium, operæ me pretium facturum puto, ſi ex infinitis propemodum, ac de re tota, opinionibus, eas diligenter ſeligam, quæ viam faciliorem, (ſaltem ex probabili ſententia, quam tutò ſequi valeamus) ad excipiendas, exhibendaſque Confeſſiones expediam. Id quod breviter, Methodóque ad praxim, ut mea eſt mens, non verò ad Theologicas ſpeculationes, idonea, tunc profectò proſperè conſequar, cùm aſpirabit faciliùs Deus, cui omnia mea ex animo dicata eſſe profiteor.

2. Quemadmodum autem quatuor integrè conſtat partibus Pœnitentiæ Sacramentum (*Conc. Trid ſeſſ* 14 *c* 3) Dolore cordis, Oris Confeſſione, atque ſatisfactione, tanquam partibus materialibus ac Abſolutione tanquam forma, ita & quatuor hæc inſtructio partes complectetur: Addito libro quinto de ſigillo Confeſſionis (quem ſub titulo Appendicis ad librum quartum olim evulgavimus,) in ſingulis enim facilitas eſt inveſtiganda, ut ſacrarum Confeſſionum Arbitris tanti Sacramenti adminiſtratio non difficilis; ejuſdemque ſuſceptio Pœnitentibus plana, & optanda potius, quàm timenda proponatur.

LIBER PRIMVS.

De Dolore Cordis.

CAPVT PRIMVM.
De Dolore quoad ſubſtantiam, præſertim circa mortalia.

§. I. *Quid ſit Contritio, & Attritio.*

1. DOLOR ad pœnitentiæ Sacramentum requiſitus, vel eſſe Contritio poteſt, vel Attritio, ex Conc. Trid *ſeſſ.* 14. *c.* 14. etiam ut talis cognita. Sic Suar. *diſp.* 20. *de pœn. ſect.* 1. *n.* 0. & Præpoſitivus quidem *de pœn. dub.* 5. *n.* 36. dicit id eſſe moraliter certum, & contrariam opinionem nullam habere probabilitatem.

2. Contritio autem eſt deteſtatio peccati propter Deum ſumme dilectum cum propoſito non peccandi de cetero, ex Conc. Trid. *ſeſſ.* 14. *cap* 4. Attritio eſt deteſtatio ejuſdem peccati ſaltem propter aliquod ex his tribus motivis, id eſt, vel propter timorem gehennæ, vel propter amorem gloriæ, vel propter turpitudinem ipſam peccati animum commaculantis, *ibid.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

3. Dixi ſaltem (nam de quodam quarto motivo dicetur infra mox §.4. Hæc eſt doloris natura. Cæterum pro noſtro expediendæ Confeſſionis inſtituto notentur ſequentia.

§. II. *An ſit neceſſaria ſingulorum peccatorum memoria, vel eorum quibus eſt Deus præponendus.*

4. NOn eſſe neceſſariam ſingulorum recordationem peccatorum, eſt communis doctrina Ita Laym. *l.* 5. *tr.* c. 4. *n.*4 Satis eſt igitur, ut ea in univerſum deteſteris: nam ſingulorum expreſſio in oris Confeſſione requiritur, non in cordis dolore.

5. Vnde quando advertis pœnitentem tuum valde alicui crimini addictum; ne inculces doloris actum circa illud peculiare peccatum: periculum enim ſuberit, ne illud ex animo deteſtetur, dum ejus ſpecialis memoria refricatur, quod in univerſum, & ſimul cum aliis deteſtandi difficultatem, vel nullam ſentiet, vel exiguam.

6. Propter eandem ferè rationem non eſt neceſſe imò in infirmioribus conſcientiis eſſet periculo ſatis obnoxium ad particularia, ſingulaque deſcendere, quæ Dei ſunt amori poſtponenda: v.g. non oportet ſic dicere: *Super divitias, ſuper vitam ſuper honorem Deum Diligo:* ſatis enim eſt dicere: *Super omnia Deum diligo, propter quem omnia peccata deteſtor, & execror.*

§. III. *De propoſito non peccandi.*

7. PRopoſitum explicitum de cætero non peccandi, licet laudabiliter, & in ſententia multorum neceſſariò lege Bellarm. *tract.*3. *lib.* 1. *de pœnit. cap.* 6. *&* 7. contra Vegam; at in probabili aliorum opinione ſatis eſt implicitum, hoc eſt illud quod involvitur in ipſo actu deteſtationis, ſeu diſplicentiæ. Vega *in Trid. lib.* 14. *c.* 21. eandem ſent. Reginal. *tom* 2. *lib.* 1. *de contrit.* ait eſſe probabilem, & idem Bonac. *de pœnit. diſp.* 5. *q.* 5. *ſect.* 1. *n.* 8. Nam qui ex corde dicit: *Mihi peccatum diſplicet,* implicitè involvit ſe nolle amplius illud committere. Nemo enim vult committere, quod ipſi diſplicet.

8. Adverte, quando dolor eſt Attritio ex motivo turpitudinis peculiaris alicuius peccati, v.g. Luxuriæ, non ſatis eſſe propoſitum implicitum in ejuſmodi dolore concepto ex tali peculiari motivo, ſed debere tunc addi propoſitum explicitum de cetero non peccandi. Sic Delugo *de pœnit. d.* 14. *ſect.* 5. *n.* 52. Ratio eſt quia in Confeſſione requiritur propoſitum nullum peccatum committendi: at in dolore concepto ex motivo particulari non involvitur, ne implicitè quidem propoſitum nō committendi alia peccata, in quibus tale motivum particulare non reperitur: ergo meritò tum debet vel ſuperaddi explicitum, vel eliciatur alius actus doloris ex motivo univerſali, quale eſt timor gehennæ, amor gloriæ, &c.

9. Rurſus adverte poſſe contingere, ut quis abſolutè proponat ſe de cetero non peccaturum: timeat verò, imò certò ſibi perſuadeat ſe propter fragilitatem iterum lapſurum, & tamen hic ſufficienti propoſito ad Sacramentum accedit. Nam ut Sylveſter *V. confeſſio* 1. *p. quæſt.* 21. rectè notavit, *Velle, ac proponere eſt actus voluntatis; exiſtimare autem ſe relapſurum, eſt actus intellectus.*

10. Denique adverte non eſſe ſatis propoſitum ſolum ſine explicito dolore, ſicuti diximus ſufficere ſolum dolorē ſine explicito propoſito. Differentiæ ratio eſt qua in propoſito de futuro non includitur odium præteriti: poſſet enim quis ſic ſentire: *Nolo in futurum occidere, complacet tamen ſemel occidiſſe:* id quod non eſt in vero dolore Ita idem Delugo *ibid.* 56.

§. IV. *An timor mali temporalis poſſit eſſe motivum Attritionis.*

11. INter motiva Attritionis, de quibus *n* 4. diximus licet aliqui non admittant aliud quartum, id eſt timorem mali temporalis, atque adeo quo peccata execratetur propter timorem infamiæ carceris, ægritudinis, & ſimilium, quæ propter peccata incurri ſolent? legitimum dolorem pro Sacramento Confeſſionis, p[...] Doctores non afferret, quia hujuſmodi dolor na[...] eſt (aiunt) non autem ſupernaturalis, & prout op[...] ad gratiam ſupernaturalem obtinendam; tamen [...] tentia probabiliſſima etiam hoc motivum eſt ſuf[...] ſi huiuſmodi mala temporalia timentur ut à Deo [...] cta, ſeu infligenda: ſic Reginald. *tom.* 1. *lib.* 5. *de contr[...]* ut ſic enim ſupernaturalem dolorem patere pote[...] concipi autem hujuſmodi timor in hunc ferè m[...] poteſt, *Deteſtor peccata quorum cauſa me Deus m[...] bri, carcere, maliſque ſimilibus temporaneis affliget,* [...] *retque.* Notanter enim Concil. Trid. *ſeſſ.* 15. *cap.* 4. [...] timore concipi poſſe Attritionem docuit, non dixit [...] sè ex timore ſolum gehennæ, vel alterius pœnæ ſp[...] lis, ſeu æternæ, ſed addit in univerſum ex timore [...] rum, ſic enim habet: *Attritio quæ vel ex turp[...] peccati conſideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum* [...] *communiter concipitur, &c.*

§. V. *An actus amoris Dei ſit ſufficiens diſpoſitio* [...] *Sacramento Pœnitentiæ.*

12. ACtus amoris Dei ſolus, ſine formali dolore [...] catorum licet in probabili ſententia ſit ſ[...] juſtificandum peccatorem extra Sacramentum: [...] communiſſima Theologorum ſententia non eſt ſuffi[...] diſpoſitio ad Sacramentum Pœnitentiæ: quia h[...] Conc. Trid. requiritur ut ſit actus pœnitentiæ, [...] lor & deteſtatio: quæ ſimpliciter prolata intelligu[...] de actu formali, non de æquivalenti, qualis eſt a[...] tis. Ita Suarez *de pœn. diſp.* 20. *ſect.* 4. *n.* 1 Coninch. [...] *dub.* 5. *n.* 39. Bonac. *diſp.* 5. *de Sacram. q.* 3. *p.* 2. *n.* 6. T[...] ſi quis in ſuis confeſſionibus ejuſmodi actum ſolu[...] lectionis exhibuerit, ne ſcrupuloſè ſit de Confeſſ[...] nullitate ſollicitus. Cum enim fieri moraliter non p[...] ut is, qui ſuorum eſt memor peccatorum, dum [...] Deum ſuper omnia, noſi avertatur per deteſtationem, [...] peccatis, jam ſatis habuiſſe neceſſarium dolorem [...] practicè judicandum. Ita Coninch. *diſp.* 2. *n.* 51. [...] Vide quæ infra dicentur de virtuali dolore veni[...] *cap.* 3. §. 1.

§. VI. *Formulæ Contritionis, & Attritionis.*

13. ACtūs Contritionis hic eſt ex Fagund. p[...] *Eccl.* 2. *lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 15. *De peccato, quæ eſt* [...] *offenſio & injuria ſuper omne id quod me pœnitere p[...] pœnitet: & propono cum divina gratia me amplius* [...] *taliter non peccaturum.*

Brevius, & facilius.

14. *Pœnitet me intimè de meis peccatis propter D[...] quem ſummè diligo, emendationem que propono in futur[...]*

Breviſſimè cum propoſito implicito.

15. *Diſplicet mihi peccaſſe, quia feci contra te,* [...] *meus bone, quem ego toto corde amo.* Ex Delugo. *de p[...] diſp.* 5. *ſect.* 1. & aliis.

16. Actus Attritionis eſt hujumodi ex Fagund[...] *præcept. Eccleſ.* 2. *lib.* 2. *cap.* 2. *n.* 15. *Pœnitet me de meis p[...] catis quia per illa Deus me beatitudine privare poteſt,* [...] *multis malis temporalibus,* vel *æternis affligere: vel* [...] *per illa Anima mea coram Dei oculis deturpatur: & p[...] pono emendationem in futurum.*

Brevius cum propoſito implicito.

17. *Mihi diſplicet peccaſſe propter mala, quæ D[...] mihi immittere,* vel *bona quibus me privare poteſt* ex D[...] ctrina data *à num.* 7.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

CAPVT II.

De eodem dolore quoad quaſdam circumſtantias.

§. I. *De dolore quòd non doleas.*

1. ESt ne ſufficiens diſpoſitio ad hoc Sacramentum dolor quem quis habet, quod non doleat de peccatis. Concedunt Silveſter, Navarr. Sà; citati à Laym. mox citando, Sed Theologi communiter cum Layman. lib. 5. tract. 6. c. 4. n. 5. & Præpoſito *de pœnit. dub. 3. n. 40.* meritò negant. quia dolor debet eſſe de peccatis non de negatione doloris. Addo tamen, pro praxi, in timoratis conſcientiis, quæque nullum actualem affectum ad peccatum habent, opare ſe doloere, vel, dolre quod non doleant, ſatis eſſe, quia ejuſmodi affectus eſt ſignum veti doloris. Ita idem Layman.

§. II. *De intentione, & qualitate doloris.*

2. IN quolibet gradu etiam remiſſiſſimo ſatis eſt dolor: nec requiritur quædam teneritudo cordis, vel lachrimæ: ita Laym. *lib. 5. tr. 6. c. 4. n. 1.* Suarez *de pœnit. diſp. 4 ſect. 4. n. 9.* Sufficit énim ſolus appretiativus, hoc eſt, ut ita ſit homo affectus, ut ſecundum rectam rationem ipſe deteſtetur, ſeu recedat à peccato, modo ſupradicto. Sic iidem, & Coninch. *de pœn. diſp. 2. dub. 6. conc. 2*

§. III. *An dolor procedere debeat ex intentione Confeſſionis.*

3. QVamvis bene eliciatur dolor ex intentione ad Confeſſionem, id tamen neceſſarium nequaquam erit: v.g. ſic, *Quia volo confiteri, doleo*, ſeu, quod idem eſt: *Quandoquidem ad Confeſſionis Sacramentum accedo, actum doloris elicere volo, & de facto elicio*: id inquam, neceſſarium non eſt, ex Delugo *de pœn. diſp. 14. ſect. 4.* cum ſatis abundè ſit, ſi quis doleat, etiam ſine memoria Confeſſionis: nam poſtea poterit ritè illo uti dolore ad pœnitentiæ Sacramentum ſuſcipiendum, v. g. ſic: *Quandoquidem doleo, & me peccatorum pœnitet? volo confiteri*: ſeu, *Quia hoc mane*, v.g. *dolui de peccatis, nec hunc dolorem retractavi: nunc volo confiteri*: & ſanè tunc de facto confiteri poteſt ſine neceſſitate dolorem renovandi.

§. IV. *Quando dolor exhibendus eſt.*

4. PRæterea non eſt neceſſe quod dolor antecedat Confeſſionem, ſatis eſt ſi antecedat Abſolutionem. Ita Suarez, & Vaſq. Bonac. aliique, quos citat & ſequitur Delugo *de pœnit. diſp. 14 ſect. 2.*

5. Quoniam vero communiter ſolet præcedere confeſſionem, quanto tempore præcedere poteſt? Dico, quanto moraliter poteſt cenſeri unum actum imperari ab alio, & facere unum moraliter cum illo. Hæc eſt doctrina Theologorum communis: ſed quoad praxim difficultas eſt, quantum ſit illud tempus; quo id moraliter cenſeatur in re noſtra? Reſpondeo qui mane dolet, & actu non revocato; poſt tres, vel quatuor horas confitetur ſine novo doloris actu; non eſt dubium quod benè ſatisfaciat. Ita Præpoſitus *quæſt. 2. de confeſſ. dub. 1. n. 30.* Rurſus, ſi quis veſperi examinans conſcientiam elicit actum doloris, proponens ſequenti die confiteri, abundè eſt. Ita idem *ibid.* Idem puto ſi non ſolum præcedenti veſperi, ſed etiam præcedente die id fecerit; actu ſemper, ut dixi, non revocato. Colligitur ex Delug. *diſp. 14. de pœnit. ſect. 4. in fine n. 36. & initio num. 37.* Longiorem temporis extenſionem nondum inveni apud Theologos. Si quis inveniat, vel longiorem ſatis eſſe autumet, hic oro, ſubſcribat. Illud ad ſolamen timoratorum tacere non debeo: Si in hoc Sacramento unum quid moraliter facit Confeſſio nunc v.g. exhibita, cum Satisfactione, quæ forte hinc ad plures dies, & aliquando Menſes exhibetur: imò ſi eſſet certus Confeſſor, quòd Pœnitens, quem ab hinc quatuor diebus v.g. audivit, bene eſſet diſpoſitus; illum nunc liceret abſolvere, & ſic illa Confeſſio cum præſenti abſolutione unum moraliter facere poſſet: & meritò, quia ſimilis propinquitas ſatis ſuperque eſt ad judicia profana conſtituenda, ad quorum normam hoc Eccleſiæ judicium à Chriſto Domino eſt inſtitutum: ſi hæc, inquam, ita ſe habent, cur etiam non poterit dolor ab hinc quatuor, vel quinque diebus animo conceptus, nec revocatus, unum quid moraliter cum præſenti Confeſſione conſtituere?

Et quidem poſt hæc ſcripta, immo, & in prioribus editionibus impreſſa, inveni Leandrum Theologum *de Sacram. tom. 1. tr. 3. d. 79. 6.* ſane perdoctum, qui citans Hurtadum, & Candidum, abſolvete docet, ſufficere ad validam efficiendam Confeſſionem, cum etiam dolorem qui per quodcumque temporis longi ſpatium præcedit Confeſſionem: modo ubi ſemel eſt habitus, nec expreſſe, nec implicitè retractatus fuerit.

6. Actus autem doloris revocatur, vel per actum contrarium, ideſt, per complacentiam peccati, de quo doluiſti, vel per quodlibet aliud novum peccatum mortale. Vide quæ infra dicam *c. ſeq. § 4.*

§. V. *De novo dolore in nova peccatorum abſolutorum. Confeſſione.*

7. QVi iterum confitebitur peccata aliàs abſoluta, indigetne novo doloris actu, an vero ſufficiet ille dolor antiquus, utique non retractatus, qui conjungitur nunc cum hac nova Confeſſione? Reſpondeo. Quamvis Io. la Crux, & Ledeſma apud Dianam *tom. 2. tr. 4. reſ.* 116. abſolutè ſatis illum eſſe dolorem non retractatum concedant, tamen ut probabilis hæc ſententia fiat, addenda eſt hæc limitatio, ex Delugo *de pœnit. diſp. 14. ſect. 3. n. 35.* ut antiquus ille dolor non ſit ita tempore defunctus ab hac Confeſſione, ut moraliret unum quid cum hac facere non cenſeatur.

Lege Ianuarium *parte prima reſolut.* 30. qui docet, eum qui peccata alias ritè confeſſa, & abſoluta confitetur, non teneri iterum elicere actum doloris ſi prior habitualiter, vel virtualiter perſeveret; nec teneri elicere actum doloris eum, qui confitetur peccatum oblitum in prima Confeſſione, ſi de illo cum aliis ſub motivo generali dolorem habuit, (ſemper intellige, ſi ejuſmodi dolor modo dicto perſeveret) quæ doctrina confirmat; quæ mox dicentur *num. 9.* & quæ modo dicta ſunt *n. 4.*

8. Ex quo duo colliguntur, Primò, quia ſupra diximus dolorem antecedentis diei non retractatum facere unum quid poſſe cum Confeſſione diei ſequentis, ideò conſequenter probabile erit dolorem Confeſſionis antecedenti die habitum poſſe extendi ad Confeſſionem eorundem peccatorum abſolutorum, quæ fiat in ſequenti die. Sicuti enim ibi ad moralem unitatem, ſufficit, ita & hic erit ad eandem ſatis.

9. Secundò, ſi poſt collatam ritè abſolutionem pœnitens recordetur, afferatque aliquid, quod confiteri oblitus fuerit, vel etiam aliquid de quo dubites, quod ſit certa materia abſolutionis, unde illum jubeas aliquid certum repetere ex peccatis jamjam exhibitis, non eſt neceſſe ut iterum doleat. Ita Henriq. *lib. 4. de pœnit. c. 16. §. 7.* Ratio eſt quia ſi nova hæc abſolutio cadat in peccata jam abſoluta: proderit, juxta modò dicta, dolor præcedentis Confeſſionis, qui certè non longè diſtat. Si verò cadat etiam in peccatum, de novo allatum; proderit ille idem præcedentis Confeſſionis dolor: quia nimitum is extendebatur ex motivo, ut ſuppono, univerſali, quo fuit elicitus pro omnibus peccatis à pœnitente commiſſis, inter quæ eſt hoc peccatum nunc directè abſolvendum quod de novo clavibus ſubditur.

10. Atque hæc doctrina eſt notanda pro hic frequentibus eventibus, quando pœnitens poſt collatam

abſolutionem alia peccata manifeſtat, quæ memoria exciderant: poſt collatam, inquam, ſive immediatè ut dictum eſt, ſive etiam poſt aliquas horas, ſive etiam poſt diem modo dicto §. *præcedenti*.

CAPUT III.

De dolore venialium.

§. I. *De venialium dolore virtuali.*

1. LIcet ad peccatorum venialium remiſſionem extra Sacramentum Confeſſionis non requiratur formalis deteſtatio, ſed ſufficiat virtualis; tamen ſi ea ſubiicias Confeſſioni, communis ſententia Theologorum docet deteſtationem formalem eſſe adhibendam: id eſt, non ſatis eſſe dolorem implicitum, ſeu incluſum in aliquo alio actu, ſed neceſſarium eſſe actum explicitum doloris: quia ex Trid. *ſeſſ.* 14. *c.*3. tunc dolor eſt pars eſſentialis Sacramenti, quod æquè ſuis eſſentialibus conſtare debet partibus, ſive exhibeantur venialia, ſive mortalia. Ita Vaſquez *de pœn. q.*91. *art.* 1. *dub.*1. *n.*2. Suarez *de pœnit. diſp.* 1. *ſect.*3. *& diſp.*20 *ſect.* 7. Bonac. *diſp.* 5. *de pœn. q.*5. *ſect.*1. *p.*3. Nihilominus probabile eſt etiam ſufficere dolorem virtualem in Confeſſione venialium; in Confeſſione enim mortalium, de qua ſolum agere videtur Concil. *ibid.* & *c.* 1. *ſequenti* quando requirit dolorem formalem, neceſſarius omnino eſt formalis. Quare ſi quis accedat ad confitenda venialia ſine actuali complacentia peccati venialis, cum deſiderio recipiendi Sacramentum, ejuſque effectum, cum in hoc deſiderio ſufficienter deteſtationem virtualem habeat, bene erit depoſitus. Nam propterea Concilium *ſeſſ.* 14. *cap.*4. *in fine*, dicit ad Sacramentum hoc requiri tanquam partem proprium motum pœnitentis: tunc enim videtur loqui de Confeſſione in univerſum, id quod verificatur in Confeſſione venialium; nam certè voluntas ſuſcipiendi Sacramentum, motus eſt proprius pœnitentis.

2. Hanc ſententiam Præpoſitus *diſp.*2. *de contr. dub.* 7. *n.*7.3. vocat non improbabilem, citátque pro ea Suarium. *de pœnit. diſp.*12. *ſect.* 1. *n.*9. quamvis *alibi* ſibi contrarium: additque idem Præpoſitus, quòd hanc ſententiam alij ſequuntur: *juxta quam ſi quis ſe dirigat, non peccabit, forte & conſequetur Sacramenti effectum.* Hanc eamdem ſententiam ſequitur Roſella, *v. Confeſſio* 2. §. 1. & Sylveſter *V. Confeſſ. p. quæſt.* 21. qui citat Scot. ſed immeritò, ait Delugo *de pœnit. diſp.*14. *ſect.* 1. *n.*3. & veram eſſe mihi dixit P. Franciſcus Chiros noſtræ Societati Jeſus in Theologia morali non parū verſatus; Favét Ledeſma, Vega, Almainus, & Bernardus de Ganaco citati ab eodem Delugo, quatenus dicunt, dolorem quidem eſſe partem, ſed integralem, non aſſentialem Sacramenti, atque adeo ſine qua tota eſſentia Sacramenti conſiſtat: quos tamen licet cum opinione communi Theologorum apud eundem Delugo reiiciamus, nihilominus prædictæ ſententiæ favere inficiari non poſſumus.

3. Petes: in Confeſſione mortalium poſſumusne ſequi opinionem affirmantem ſatis eſſe ſimilem deteſtationem virtualem incluſam in voluntate ſuſcipiendi hoc Sacramentum, & ejus effectum, ſine actuali diſplicentia peccati? Reſpondeo Ita docent Petrus à Soto, Sylveſter Gabriel, Roſella, aliique citati partim à Suarez *de pœnit. diſp.*20. *ſect.*1. partim à Vaſq. *de pœn. q.*91. *art.*1. *dub.*1. reiectique. Sed Vaſq. *loco citato* ſententiam hanc non requirentem in Confeſſione formalem dolorem, poſt Trid. appellat erroneam, Suarez *loc. cit.* temerariam: quæ cenſuræ ſolum intelligi debent de Confeſſione mortalium. Quis igitur velit eam ſententiam, cui tanti viri tam ...rem notam inurunt, prudenter ſequi?

Denique quod non ſit mortale, ſed veniale conf... venialia ſine dolore, nec formali, nec virtuali: quia ſolum eſſet fruſtare Sacramentum in re levi, quæ fuit opinio cuiuſdam Theologi recentioris, quod ... *de pœnit. diſp.*54. *ſect.*9. videtur omnino falſum qui... videtur levè irritam reddere abſolutionem. Ita ibid.

§. II. *De dolore unius peccati venialis, & non ...*

5. SAtis eſt ad Confeſſionem venialium, ſi ... ris unum v.g. vel alterum peccatum veniale, ... que eo habeas debitam diſplicentiam, taceas ... venialia de quibus nec dolorem habes, nec propo... ea declinandi. Ita Layman. *l.*5. *tr.*6. *de pœnit. cap.*... Suarez *de pœnit. diſp.*10. *ſect.* 6. Fagund. *l.*2. *Eccl. p...* *c.*1. *n.*13.

6. Idem dic ſi hæc venialia, de quibus nec dole... proponis, non taceas, ſed dicas in eadem confeſ... in qua illud unum, vel alterum cum vero dolore ... teris. Sic idem *ibid* Ratio utriuſque eſt, quia malitia ... cati venialis cum non conſiſtat in averſione à Deo, ... diviſibilis, unum veniale remitti ſine alio poteſt, ... conſequenter diſpoſitio ad unius deletionem poteſt ... ſe ſine diſpoſitione ad deletionem alterius.

7. Propter eamdem rationem, cum quis multa ... cata venialia fatetur, de quibus nihil, ne virtualiter ... dem, dolere ſupponeremus: ſubdit tamen ſimul ... tum aliquod mortale, ſive alias abſolutum, ſive nunc ... mo Confeſſori manifeſtatum, de quo ritè dolet, ... & licita eſt Sacramenti ſuſceptio. Sic idem *ibid.* qui... ſolutio cadit in mortalis remiſſionem quæ eſt divi... lis à remiſſione venialium. Non ſic, ſi multa, fatearis m... tali, de quorum aliquibus doleas, & de uno vero nunq... quam. Nam tunc Confeſſio, nec licita eſt, nec valida ... quia non poteſt unum mortale, quod eſt abſolute ... à Deo, remitti ſine remiſſione ominum aliorum, ... ſunt ſimiliter averſio.

8. Eodem pacto, ſi fortè quis fateretur [venialia, ... mortalia, doleret autem de venialibus, & non de mor... libus; invalidè, & illicitè ſe gereret: quia veniale ... dimittitur ei, qui eſt propter mortale Dei inimicus, ... ab eodem averſus.

6. Quod dictum eſt *n.*5. *&* 6. intellige etiam ſi ... mo fit de venialibus ejuſdem ſpeciei: v.g. poteſt qui ... bere ſufficientem pro Confeſſione dolorem de ... mendacio abſque dolore de aliis mendaciis, & ... propoſito vitandi omne mendacium. Ita Delugo *de p...* *diſp.* 14. *ſect.*8. §. 3. Ratio eſt: quia poteſt inveniri ... inæqualitas in ipſis individualibus peccatis venia... ratione cuius moveatur quis ad dolorem potius ... quam alterius? v. g. potius dolebit quis de men... deliberato per perfectam advertentiam, vel prolato ... cauſa, ſeu ſine ulla utilitate, vel cum damno majori ... ximi intra latitudinem venialis, &c. quàm de menda... his circumſtantiis nequaquam affecto. Sicuti etiam ... deteſtabitur quis furtum leve unius Julij, non vero ... tum aliud levius unius oboli, &c. Hoc igitur poterit ... offerre pro materia delenda à Sacramento Confeſſio...

§. III. *De dolore venialium quoad frequentiam.*

10. SVfficit etiam ad Confeſſionem Sacramental... venialium dolor de multitudine, & frequen... eorum, propoſitúmque illam frequentiam, multitudi... némque vitandi. Ita Delugo *de pœn. diſp.*14. *ſect.*9. *n.*1... Poteſt enim dari pro materia Sacramenti aliqua partia... malitia, qualis eſt multitudo ipſa, frequentia, ſeu, ... clarius loquar, peccata venialia ut frequentia ſunt, ... autem ut ſcorſim ſumpta: v. g. ſi homo ſoleat mul... excedere comedendo intemperanter intra terminos ve... niales, ſatis eſſet ſi doleret de illo exceſſu, illumque con... fiteretur, etiam ſi ei deficeret voluntas, & propoſitum ... obſervandi perfectè regulas temperantiæ: ita etiam ... ſi fateretur: dolerétque de frequentia mendaciorum ... quamvis careret dolore de vitandis aliquibus, ſed ... lum corrigere vellet vitam ſuam vitando frequentiam ... illam. Ratio autem eſt eadem, quam ſupra attulimus ... quia ſcilicet hoc jam eſt habere voluntatem diminuen... di peccatum veniale, quæ eſt ſufficiens diſpoſitio.

§. II

§. IV. *De revocatione doloris venialium.*

11. Certum eſt dolorem de mortali revocari, vel per actum contrarium, vel per novum lapſum in quodcumque mortale: quia ſic iam homo avertitur à Deo. Vnde eum, qui doluit de mortalibus, & ante abſolutionem iterum peccat mortaliter, non eſſe per illum dolorem ſufficienter diſpoſitum ad Sacramentum, diximus *cap.* 2. §. 4. & docet Delugo *diſp.* 14. *de pœnit. ſect.* 9. *n.* 147. Quæſtio igitur ſolum eſt, quando etiam venialia fatemur. Si pœnitens v. g. qui velit fateri peccatum mortale: & item veniale cum dolore concepto ex motivo univerſali cadente ſuper utrumque, quia ſcilicet ſunt offenſa Dei: ſed deinde ante abſolutionem incidat in aliquod veniale vanæ gloriæ, mendacij, vel ejuſmodi generis, eritne hic ſine novo doloris actu ſufficienter diſpoſitus: Videtur ſpeculativè diſpoſitus nequaquam fore: ſiquidem per peccatum novum veniale dolor ille ex univerſali motivo videtur etiam quoad mortalia revocatus; unde operæ pretium erit, aiunt aliqui, ut doleat quis ex motivo proptio mortalium, ne ſcilicet per commiſſionem venialis, poſtea revocari queat.

12. Nihilominus practicè puto validum eſſe tale Sacramentum, & licitum, nec ejuſmodi ſcrupulum, etiam illa cautela nequaquam adhibita, eſſe conſcientiis iniiciendum. Ita idem *ibid. n.* 145.

13. Ita etiam in illo alio eventu, quando quis carens mortelibus, fateri intendat multa diverſi generis venialia cum ſimili univerſali deteſtatione, incidatque poſtea ante abſolutionem in unum veniale, aio validè licitéque hunc abſolutionem ſuſcipere. Ratio hujus, præcedentiſque deciſionis eſt, quia dolor, & propoſitum feruntur quidem in omnia peccata, ſed inæqualiter pro eorum gravitate, vel levitate: non igitur ſtatim atque in unum ex ipſis venialibus quis labitur, evocat alia diverſæ ſpeciei, vel alia graviora, vel omnia.

§. V. *De propoſito vitandi venialia.*

14. Vitandi venialia propoſitum non eſt neceſſe, ut ſit ita ſtrictum, & efficax, ſicuti vitandi mortalia. Ita Layman *tract.* 6. *de pœnit. cap.* 4. *n.* 29. Coninch. *de pœn. diſ.* 2. *dub.* 14. Explico afferendo duas differentias inter propoſitum mortalium, & propoſitum venialium: Primò enim ad vitanda mortalia ejuſmodi propoſitum concipere debeo, ut eo concepto, movear ad declinandas omnes mortaliter peccandi proximas ſaltem occaſiones: de qua re infra *l.* 3. *c.* 3. diſſeremus. At ad vitanda ſienialia non oportet me ad declinandas univerſas occavones etiam proximas urgeri: cùm enim occaſiones proximæ ad venialium lapſum ſint frequentiſſimæ; ſi ab illis omnibus eſſet nobis declinandum, *ex hoc mundo*, ut ait Apoſtolus, *exire deberemus*. Atque hinc conſequitur facilius abſolvi eum, qui frequentius cadit in eadem venialia, quam in mortalia: nam offendere in venialibus non eſt tam rationabile ſignum, quod caruerit quis vero propoſito (ſicuti eſt in mortalibus;) ſed eſt indicium fuiſſe frequentiſſimas occaſiones, à quibus non eſt tanta obligatio ſe ſeparandi. Ita iidem.

15. Secundò propoſitum vitandi mortalia ſe extendere ad omnia omninò debet collective. At vitandi venialia, ſatis eſt diſiunctivè ad aliqua. Sic iidem. Ratio eſt, quia ex una parte omnia prorſus vitare non poſſumus, & ex alia unum ſine alio remitti poteſt. Alia diſcrimina, vel non faciunt ad noſtrum inſtitutum, vel ad duo prædicta facilè reducuntur.

LIBER SECVNDVS.

De Oris Confeſſione.

CAPVT I.

Quædam de peccatorum Confeſſione in univerſum.

§. 1. *An ſit explicandum in Confeſſione peccatum eſſe, vel non eſſe aliàs Confeſſum?*

NON oportet id explicare: ita Suar. *de pœnit. diſp.* 22. *ſect.* 9. *num.* 2. *in fine.* Sanchez *in Dec. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 71. Coninch. *de pœn. diſp.* 17. *dub.* 8. *numero* 69. quia peccatum eſt idem ſive confeſſum, ſive non confeſſum, temporíſque quo crimen patratum eſt, circumſtantia non ſe habet ex parte peccati, ſed merè ex parte Pœnitentis.

1. Vnde qui generaliter confitetur, poteſt ſine alia explicatione admiſcere nova cum antiquis: etiam ſi id de induſtria ad tegendum tempus, quo peccatum commiſit, ne Confeſſario id innoteſcat, faciat: quia utitur jure ſuo, &c. Ita Henriquez *lib.* 2. *de pœnit. c.* 22. §. 2. *in Gloſſa lit. D.*

3. Adverto tamen aliquando eſſe neceſſe ex aliqua peculiari ratione id explicare: idque in duobus eventibus, ex Delugo *de pœn. diſp.* 16. *ſect.* 2. §. 1. *n.* 47. Primo, quando peccatum eſt reſervatum, v. g. peccatum commiſſum à Religioſo tempore religionis fortaſsè erit reſervatum, quod commiſſum in ſæculo non erat: debet igitur id explicari, ut videatur an Confeſſarius, cui nunc is Religioſus confitetur, juriſdictionem habeat abſolvendi. Secundò, quando pœnitens eſt in proxima occaſione peccandi: tunc enim debet explicari tempus præſens, ut ſcilicet Confeſſarius, vel illum obliget ad eam removendam, vel ſi renuat, à beneficio abſolutionis excludat. Aliqui tertiò addunt ſi pœnitens laboret conſuetudine præſenti peccandi, debere illam explicare, ſed probabilius eſt non obligari ad dicendam ex ſe peccandi conſuetudinem, niſi à Confeſſario interrogetur, ut dicetur infra *hoc eodem lib. c.* 3. §. 3.

4. Petes quoad primum caſum. Quid ſi ille Religioſus confiteatur cum habente poteſtatem? v. g. cum Prælato? Reſpondeo tunc cum illud peccatum reſervatum reſpectu talis Confeſſarij nequaquam ſit; tacere tempus pœnitens profectò poteſt. Ita Delugo *ibid.*

5. Petes iterum quoad ſecundum caſum: Quid ſi quid habeat occaſionem proximam, ſed vel non teneatur eam tollere, modo infra explicando, vel ſi teneatur, ipſemet eam tollat, ſeu efficaciter tollere proponat? Reſpondeo tunc nec obligari ad aperiendum tempus. Ita *ibid.* Siquidem ratio quamobrem obligatur, jam deficit.

6. Illud approbare non valeo, quod aliqui affirmant, poſſe ſcilicet ſine peccato gravi pœnitentem, ſive ex ſe, ſive interrogatum à Confeſſario poſitivé dicere illud peccatum, quod de facto nunc commiſit, eſſe peccatum antiquum: quia nimirum (aiunt) id eſt mendacium de re levi, cum non ſit de re neceſſaria ad Confeſſionem: id, inquam, non approbo, non ſolum ex eo capite, quia tenemur interdum verum reſpondere quando à Confeſſario de aliquibus interrogamur, quæ quamvis non eſſent à nobis neceſſario dicenda, conducunt tamen ad noſtram utilitatem, medicinámque: quale eſſet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN